

Sygn. akt IV U 1547/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Dejevska vel Dej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 lipca 2023r. w Z.

odwołania M. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18.10.2022 r. nr (...)

z dnia 21.12.2022 r. nr (...)

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

I. zmienia obie zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdza, iż wnioskodawczyni M. A. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia 2.03.2021 r.;

II. umarza postępowanie w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej M. A. kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1547/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 18.10.2022 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że M. A. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od (...) r. oraz podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od (...) r. do (...) r.

W uzasadnieniu organ rentowy opisał historię zgłaszania deklaracji i opłacania składek przez ww. płatnika składek, by stwierdzić, że po uwzględnieniu ostatniej korygującej deklaracji rozliczeniowej za listopad 2021 r. i ponownym rozliczeniu konta, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustało od 01.11.2021 r.

Odwołaniem od powyższej decyzji M. A. zaskarżyła tę decyzję w całości, zarzucając naruszenie:

– art. 11 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej poprzez jego błędne zastosowanie i wyłączenie ubezpieczonej spod dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za okres od 01.11.2021 r., w sytuacji, gdy ubezpieczona opłaciła w terminie należne składki z tytułu ubezpieczenia chorobowego za ten miesiąc;

– z ostrożności procesowej, gdyby sąd uznał, że składka została opłacona po terminie: naruszenie prawa materialnego, tj. art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej poprzez niewyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie za listopad 2021 r., mimo że okoliczności sprawy wskazują jasno, że zgoda ta powinna być wyrażona, tym bardziej że ubezpieczona pozostawała w usprawiedliwionym przekonaniu, że składka na ubezpieczenie społeczne została przez nią opłacona należycie.

Mając powyższe na względzie, odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że skarżąca z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od 01.03.2021 r. oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 01.03.2021 r., a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji odnośnie do niepodlegania przez skarżącą ubezpieczeniu chorobowemu w listopadzie 2021 r.

Decyzją z 21.12.2022 r., nr (...), organ rentowy stwierdził, że M. A. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie od (...) r. do (...) r. oraz od (...) r.

W uzasadnieniu Zakład wyjaśnił, ubezpieczona wyraziła wolę pozostawania w dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym w grudniu 2021 r. poprzez rozliczenie składki na to ubezpieczenie i jej opłacenie 31.12.2021 r.

W pozostałym zakresie pozwany podtrzymał decyzję z 18.10.2022 r.

Odwołaniem od powyższej decyzji ubezpieczona zaskarżyła tę decyzję w całości, zarzucając naruszenie:

– art. 11 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej poprzez jego błędne zastosowanie i wyłączenie ubezpieczonej spod dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za okres od 01.11.2021 r. do 30.11.2021 r., w sytuacji, gdy ubezpieczona opłaciła w terminie należne składki z tytułu ubezpieczenia chorobowego za ten miesiąc;

– z ostrożności procesowej, gdyby sąd uznał, że składka została opłacona po terminie: naruszenie prawa materialnego, tj. art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej poprzez niewyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie za listopad 2021 r., mimo że okoliczności sprawy wskazują jasno, że zgoda ta powinna być wyrażona, tym bardziej że ubezpieczona pozostawała w usprawiedliwionym przekonaniu, że składka na ubezpieczenie społeczne została przez nią opłacona należycie.

Mając powyższe na względzie, odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że skarżąca z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu również od 01.11.2021 r. do 30.11.2021 r., a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej się na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Na podstawie art. 219 k.p.c. sąd połączył sprawy z obu odwołań w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Odwołująca się wykonuje działalność gospodarczą pod własnym nazwiskiem, zgłoszoną od 02.11.2020 r., której przeważającym przedmiotem jest niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych.

Fakty ustalone na podstawie wpisu w (...).

Od 01.02.2021 r. wnioskodawczyni zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, którymi została objęta od (...) r.

Niesporne.

W pierwszorazowej deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA za listopad 2021 r. skarżąca zadeklarowała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wyższej kwocie niż minimalna obowiązująca ją w tym miesiącu. Deklaracja ta została złożona z wykazaniem łącznej kwoty 1 457,49 zł. Składki wyliczone od zadeklarowanej podstawy wymiaru składek skarżąca opłaciła terminowo.

Niesporne.

Ubezpieczona otrzymała zasiłek chorobowy za okres od 08.11.2021 r. do 18.05.2022 r.

Niesporne.

03.02.2022 r. ubezpieczona złożyła korektę deklaracji za listopad 2021 r. Wskazała w niej nieprawidłowo wyliczoną (zaniżoną – 736,26 zł) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, uwzględniając okres wypłaconego zasiłku chorobowego za listopad 2021 r. Za okres od grudnia 2021 r. do kwietnia 2022 r. w deklaracjach rozliczeniowych wykazała tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Za okres od stycznia 2022 r. do maja 2022 r. skarżąca nie dokonała żadnej wpłaty na poczet składek.

Nadpłata, która powstała w związku ze skorygowaniem deklaracji rozliczeniowej za listopad 2021 r., została rozliczona na poczet bieżących składek.

Niesporne.

30.06.2022 r. ubezpieczona przekazała kolejną korektę deklaracji rozliczeniowej za listopad 2021 r., w której rozliczyła składki na ubezpieczenia społeczne od prawidłowej podstawy wymiaru składek (2 511,40 zł).

W związku z powyższym ZUS uznał, że za ten miesiąc powstała niedopłata, która została pokryta wpłatą z 30.06.2022 r.

Niesporne.

Ubezpieczona opłaciła składkę za listopad 2021 r. w terminie za cały miesiąc, ponieważ czekała na decyzję o przyznaniu jej zasiłku chorobowego w związku z ciążą.

Po otrzymaniu zasiłku, postanowiła zrobić korektę deklaracji za listopad 2021 r., pomniejszając proporcjonalnie do okresu zasiłku podstawę wymiaru składek.

Błąd wynikał z tego, że w grudniu 2021 r., w toku kontroli, do wnioskodawczyni zadzwoniła pracownica Zakładu przeprowadzająca kontrolę, twierdząc, że nie ma nieprawidłowości, ale skarżąca powinna zmienić kod tytułu ubezpieczenia z 0510 na 0570. Po zmianie kodu podstawa zadeklarowana za listopad okazała się wyższa od najniższej, a proporcja za siedem dni listopada była liczona od kwoty zadeklarowanej.

Do lutego 2022 r. ZUS nie uznawał, że istniały jakiegokolwiek nieprawidłowości w opłaconej składce za listopad 2021 r. Dopiero wskutek korekt dokonanych przez skarżącą pozwany stwierdził istnienie niedopłaty za listopad 2021 r.

Dowód: – zeznania świadka M. D., k. 71v-72 akt sądowych;

– zeznania świadka M. S., k. 72-72v akt sądowych.

– przesłuchanie odwołującej się, k. 40v-41 akt sądowych.

Sąd zważył, co następuje.

Postępowanie podlegało umorzeniu w zakresie wynikającym z decyzji z 21.12.2022 r.

W pozostałym zakresie odwołania okazały się zasadne.

Nie było pomiędzy stronami sporu co do jakichkolwiek istotnych dla sprawy faktów, ustalonych powyżej, znajdujących potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji. Okoliczności związane z przyczynami błędnego zaniżenia składki za listopad 2021 r. przez płatnika zostały wyjaśnione na podstawie spójnych i logicznych zeznań świadków i przesłuchania odwołującej się, również niekwestionowanych przez którąkolwiek ze stron.

Spór sprowadzał się do zasadności oceny dokonanej przez organ rentowy w kwestii tego, faktycznie można uznać, że za listopad 2021 r. wystąpiła niedopłata pozwalająca na wyłączenie skarżącej z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za ten miesiąc.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1230 ze zm.), osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie na swój wniosek.

Jak stanowiły poszczególne ustępy art. 14 ustawy systemowej według stanu prawnego na listopad 2021 r., objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a (ust. 1). Objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane zgodnie z art. 36 ust. 4 albo 4b (ust. 1a).

Jak stanowił ust. 2 tego artykułu, ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1, ustają:

1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony;

2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie – w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a;

3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Zdaniem sądu, w niniejszej sprawie nie ma zastosowania art. 14 ust. 3 pkt 2 ustawy systemowej, ponieważ składka za listopad 2021 r. została przez ubezpieczoną opłacona nie tylko w terminie (niespornie), ale też – wbrew stanowisku Zakładu – w prawidłowej wysokości.

ZUS tego w zasadzie nie kwestionuje. Przyznaje też, że składki wyliczone od zadeklarowanej podstawy wymiaru składek skarżąca opłaciła terminowo.

Pozwany wyłączył skarżącą z ubezpieczenia chorobowego wskutek działań następczych – weryfikacji konta po złożeniu przez wnioskodawczynię korekt.

Tymczasem art. 14 przewiduje wyłącznie z ubezpieczenia jedynie w przypadku nieopłacenia składki. Nie wiąże statusu ubezpieczeniowego z faktem złożenia błędnej deklaracji. Nawet pomimo nieprawidłowości w zakresie późniejszych korekt, składki były według stanu na listopad 2021 r. opłacone w prawidłowej wysokości, zatem brak podstaw do ustania ubezpieczenia w tym miesiącu.

Ubezpieczona opłaciła składki za listopad 2021 r. w prawidłowej kwocie i podlegała z tego tytułu ubezpieczeniu chorobowemu. Dopiero wskutek późniejszych korekt ZUS stwierdził niedopłatę. Jak zeznała świadek M. S., w lutym 2022 r. została złożona korekta na kwotę niższą „i na ten czas wszystko było dobrze, bo widniała nadpłata”.

Ubezpieczona nie może odpowiadać za to, w jaki sposób Zakład księguje składki. Zasady określone w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 21.09.2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1771), nie usprawiedliwiają błędu pozwanego przy wydawaniu zaskarżonej decyzji. Odwołująca się według stanu na listopad 2021 r. wykonała wszystkie swoje obowiązki, które w świetle przepisów art. 11 i art. 14 ustawy systemowej są niezbędne do uzyskania ochrony ubezpieczeniowej z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego dla osoby wykonującej pozarolniczą działalność.

Mając to wszystko na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie (pkt II) postępowanie podlegało umorzeniu na podstawie art. 477¹³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt III) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).